

Høringsinnspill fra Foreningen Tryggere Ruspolitikk Trøndelag til rusreformutvalget i Trondheim 13.03.2019:

Mitt navn er John Melhus og jeg leder for Foreningen Tryggere Ruspolitikk Trøndelag som er et fylkeslag av Foreningen Tryggere Ruspolitikk

Vi er glade for at det kommer endringer i praksisen med å kriminalisere- og straffe bruk og besittelse av det som er i dag illegale rusmidler i Norge.

Selv om vi tenker at utvalgets mandat er for begrenset til å få bukt med alle de negative konsekvensene av dagens praksis, setter vi pris på muligheten for å gi innspill og vil gjerne komme med et antall anbefalinger som faller innenfor dette mandatet.

1. Nedprioritering av oppsøkende aktiviteter for å avsløre bruk eller besittelse

Politiet og helsetjenestenes rolle i reformen er avgjørende om det skal bli en suksess. Vi tenker at det er viktig å avgjøre rollefordelingen ved bruk av prioriteringer. Politiets oppsøkende virksomhet for å avdekke bruk og besittelse av rusmidler burde ned eller avprioriteres - dette for å redusere skadeeffekten denne virksomheten har på såvel den psykiske som den fysiske helsen til mennesker som bruker rusmidler.. Forfølgelse og pågripelse påfører, i vårt syn, unødvendige problemer, psykisk belastning og traume på mennesker som bruker rusmidler.

Med den lange tradisjonen som politiet har, med å forfølge, pågripe brukere virker det usannsynlig at politiet slutter med denne aktiviteten med det første. Det kan virke som om dette er den dominerende måten å møte bruk av illegale rusmidler.

For å forekomme fortsatt forfølgelse og unødvendig bruk av politiets ressurser anbefaler vi at utvalget anbefaler ned- eller avprioritering av oppsøkende aktiviteter for å avsløre bruk eller besittelse.

“Sjenanse for andre” burde være en kritisk indikator for å iverksette oppsøkende arbeid eller inngripen. Når det kommer til bruk i seg selv, altså reagere på personer som virker “påvirket”, bør dette i seg selv ikke være anledning for videre etterforskning eller reaksjon. Dette kommer vi tilbake til.

Vi håper denne nedprioriteringen kan bli en del av utkastet utvalget foreslår som regelverksendringer, organisering og rolleavklaring.

2. “Bruk” av rusmidler

Dette utvalgets hovedmål er å “utrede og foreslå en modell der ansvaret for samfunnets reaksjon på bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk overføres fra justissektoren til helsetjenesten.”

Vi er opptatt av ordet bruk i denne sammenheng.

Norge er et av få land på verdensbasis som har et forbud på **bruk** av illegale rusmidler, med andre ord, at det å ha et illegalt stoff i kroppen i Norge, er straffbart i seg selv. De fleste land nøyer seg med å ha forbud på salg og besittelse.

Vi må kunne snakke fritt om bruk av rusmidler. Dette er umulig så lenge bruk er forbudt.

Forbudet hemmer brukere i å snakke om sitt bruk, noe som kan føre til at de ikke søker hjelp i tide hvis de har utfordringer. Ingen vil innrømme å gjøre noe som er forbudt.

Vi leser ofte (særlig i det siste) om personer som, uten videre, blir plukket opp fra gaten tatt med til politistasjonen fordi de "virker påvirket". På politistasjonen eller legekantoret må de avlegge urin- eller blodprøve. Ved et positivt testresultat blir de ikke bare anmeldt men det kan også utløse flere reaksjoner som eksempelvis hjemmeransakelse, kontakt med barnevern osv.

Hvis de ikke hadde problemer med rus fra før, så får de det nå.

Denne praksisen er problematisk for å si det mildt og u det bør kanskje reflekteres om det trengs kursing eller kompetanseheving for å endre på dette ved reform som vektlegger en helsetilnærming.

Så lenge bruk er forbudt og kan føre til en reaksjon så kommer folk til å holde det hemmelig. Hemmelighold leder, som vi alle vet, ikke til mye godt. De som har utfordringer med sitt bruk tør ikke snakke om det og unngår kontakt med helsevesenet - de som ikke har utfordringer vil heller ikke snakke om det og på den måten fortsetter dagens grunnlag for stigma, frykt, skam, isolering, eksklusjon fra resten av samfunnet. og dannelsen av subkultur, noe som igjen er basis for psykiske problemer.

Det er ofte nyttig å kunne holde en åpen samtale om rusmidler - å høre de forskjellige erfaringene som mennesker har, både gode og vonde, er viktig for at andre kan gjøre informerte og opplyste valg.

Vi blir aldri kvitt stigma eller ekskludering så lenge bruk i seg selv er straffbart eller forbudt.

Avkriminalisering eller endring av reaksjonsformen for bruk i seg selv er ikke nok og det er viktig at utvalget vektlegger løsninger som reduserer dette.

Ordet bruk burde fjernes fra lovteksten og den politiske føringen. men skulle dette falle utenfor mandatet til rusreformutvalget så burde det skilles ut fra besittelse og erverv og ikke være grunnlag for en reaksjon, igjen med unntak at hvis det er til sjenanse for andre.

3. Sikkerhet og skadereduksjon:

Norge har kommet langt når det gjelder skadereduserende tiltak. Loven har blitt tilpasset slik at muligheten nå består for både brukerrom og forsøk med Heroinassistert behandling. Kanskje kan utvalget også reflektere om hvordan det

best kan legges til rette for bredere testing av illegale rusmidler. Det å kunne teste rusmidler før bruk, under kontrollerte former og uten frykt for forfølgelse, reaksjon eller straff vil kunne gi reformen ekstra tyngde og være med å bidra til å redde liv og redusere helseproblemer. Skulle dette falle utenfor mandatet kan utvalget kanskje bidra med å anbefale at personer som leverer midler for testing ved eventuelle fremtidige anerkjente og godkjente innleveringsteder ikke burde forfølges eller pågripes

4. Mengde av rusmidler ved besittelse

Vi ser at en av de store utfordringene er å fastsette hvor mye skal betegnes som "eget bruk" ved besittelse. Våre kollegaer i FTR sentralt har kommet med noen innspill på dette som vi støtter. Vi vil bare legge til at det også bør taes i betraktning at markedet for illegale rusmidler fungerer på samme måte som det legale: kjøp av større kvantitet leder til lavere pris. Dette gjør at flere ofte slår seg sammen for å kjøpe en større kvantitet. Dette bør også taes i betraktning ved setting av grenser for kvanta for eget bruk.

Til sist vil vi ønske lykke til med arbeidet, vi støtter opp innspillene fra vår hovedorganisasjon samt anbefalingene i "Key recommendations for drug policy makers" som ble overlevert utvalget i mars i fjor.

Tusen Takk